

6. ORSZÁGOS PROGRAMOK

6.1 MAGYAR TUDOMÁNYOS MŰVEK TÁRA

A 2020-as esztendő az MTMT Osztály számára több szempontból is rendhagyó volt.

Az MTMT irányító testületeinek és az egyes szakbizottságok tagjainak 3 éves megbízása lejárt, és az újjászervezését három tényező is nehezítette: az Akadémia, illetve az MTMT irányító testületeiben is részt vevő minisztériumok átalakulása, az akadémiai választások, valamint a járvány. Januárban ülésezett az MTMT Tudományos Tanácsa és az MTMT Bibliográfiai Szakbizottsága, februárban pedig a MTMT Koordinációs testülete, de ezt követően az év során szünetelt a testületek működése.

Az MTMT fejlesztési és üzemeltetési költségeinek előteremtése továbbra is csak pályázati forrásokból volt lehetséges, és mivel a szoftver fejlesztője, a SZTAKI kívül került az MTA intézményi keretein, a forrás csak áprilistól vált elérhetővé. A korábbi közös keret szétválasztásra került (70–70 M Ft), és lehetőség nyílt egy további 20 M Ft kiemelt fejlesztési keret felhasználására is.

A járvány nem okozott viszont fennakadást az MTMT rendszer (MyCite) folyamatos (7/24) üzemi szolgáltatásainak a biztosításában és a kapcsolódó szupport és felhasználói támogatás ellátásában. Az osztály munkatársai március elején megkezdték a felkészülést a távmunkára, és a 19-én elrendelt kijárási korlátozás idején két kolléga kivételével távmunkában látták el feladataikat. Az egyeztetések online formában is elindultak, illetve folytatódtak, közülük a legfontosabbak az alábbiak voltak:

- az NKFIH és a SZTAKI munkatársaival a 2020-as és 2021-es fejlesztési feladatokról
- az MTMT és az ELKH közötti együttműködésről
- az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságával a határon túli pályázók támogatásáról
- az MTA Kutatási Pályázatok Főosztályával a Bolyai ösztöndíj által használt MTMT-ből átvett eredmények felhasználásáról
- az Akadémiai Kiadó digitális kiadványai (MERSZ) bibliográfiai adatainak folyamatos automatikus feltöltéséről az MTMT-be
- a FrontEndArt munkatársaival a kiadói/szerkesztőségi MTMT feltöltő program karbantartásáról és továbbfejlesztéséről és az MTMT átadás előtti teszteléséhez hasonló szoftver kód-minőségi és biztonsági tesztek újrafuttatásáról.

Az MTA Titkársága Ellenőrzési Főosztály 2019. december 16-tól 2020. január 31-ig vizsgálta a „nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis működési rendjét”. Az elkészült jelentés 8 javaslatot tartalmaz az MTMT és KIK honlapjával, az MTMT működését szabályozó elnöki határozattal, az MTMT

finanszírozásával és az ellenőrzési nyomvonallal kapcsolatban. Az MTMT Koordinációs Testület ülésén az MTA főtitkára pozitívként értékelte a belső ellenőrzésével kapcsolatos jelentés észrevételeit.

Február 5-én Szegeden a Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztállyal, valamint a Szakinformatikai Osztállyal közösen a *Tudománymetria és kutatásértékelés a bölcsészettudományokban* című fórumon vettünk részt, ahol az MTA KIK TTO és az SZTE Klebelsberg Könyvtár előadásai szolgálták a vita alapját, majd ezt követően az SZTE BTK és a Klebelsberg Könyvtár képviselőivel egy beszélgetésen vettünk részt a kutatásértékelést, az MTMT-t és a REAL repozitóriumot érintő kérdéskörökben.

Az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságával folytatott egyeztetések eredményeképpen megkezdtek egy a Titkárság által 4 órában foglalkoztatott „erdélyi adminisztrátor” (a Kolozsvári Akadémiai Bizottság részéről) bevonását az MTA pályázatokon induló erdélyi kutatók MTMT feltöltési kötelezettségének támogatásába.

2020-ban összességében 53 alkalommal biztosítottunk oktatást és konzultációt az MTMT adminisztrátorok számára.

Az MTMT-hez ebben az évben 10 intézmény csatlakozott, 3 az állami, 1 az üzleti szférából, továbbá 2 egyházi felsőoktatási és 2 egészségügyi intézmény, valamint 1 közgyűjtemény és az ELKH.

Jelentős feladatot rótt az évben az osztály munkatársaira a felsőoktatási intézményrendszer SZIE-hez kapcsolódó átalakulásának, illetve a volt MTA kutatóintézetek szervezeti változásának aktualizálása. Összetettebb eseti adatszolgáltatást 30 alkalommal kértek. Ebből 23 kérés a felsőoktatási intézményektől, további 7 pedig az MTA, NKFIH, MAB és EMMI részéről érkezett.

MTA Doktora pályázók: 2020-ban 83 beadott pályázat volt, ezek közül volt 14 fő, aki még 2019-ben indította az eljárást.

MTA Osztály	Beadott pályázatok száma	
	2019	2020
I. osztály	11	6
II. osztály	3	13
III. osztály	4	1
IV. osztály	9	3
V. osztály	13	19

MTA Osztály	Beadott pályázatok száma	Beadott pályázatok száma
VI. osztály	10	16
VII. osztály	9	4
VIII. osztály	8	9
IX. osztály	11	5
X. osztály	2	3
XI. osztály	7	4
	87	83

2021-es évre 27 pályázó anyagának kezelése húzódott át, ezekből

- 6 esetben lezártuk a DTT pályázati rendszerében a feltöltést, de a pályázó még nem adta be a pályázatot,
- 4 esetben a DTT-be feltöltés megtörtént, de még nem kaptunk jelzést a pályázótól, hogy le is zárhatjuk a feltöltést,
- 4 esetben az ellenőrzés kész, hamarosan megtörténik a DTT-be feltöltés,
- 13 esetben az ellenőrzés még folyamatban van.

Ezen felül április hónapban az MTA Titkárság Kutatási Pályázatok Főosztálya által a kiskorú gyermeket egyedül nevelő kutatók számára kiírt pályázat 26 indulója MTMT-ben lévő közleményei és idézettsége ellenőrzését kellett elvégeznünk a nagydoktori ellenőrzési eljárásához hasonló mélységben.

Az MTA tudományos osztályainak folyóirat-listáit 11 alkalommal kellett módosítanunk.

- II. Osztály, Pedagógiai Bizottság: a változtatások átvezetve, új lista elkészült
- II. Osztály, Történettudományi Bizottság: a változtatások átvezetve, maradt még két kérdéses folyóirat, így a lista még nem végleges
- IX. Osztály, Állam- és Jogtudományi Bizottság: kérdés folyóiratokról, melyek kétszer szerepelnek különböző kategóriával
- IX. Osztály teljes folyóirat listájának rendezése: az MTMT folyóirat tábla hazai-nem hazai jelölés helyett az Osztály táblázatában szereplő „célközönség” átvétele. A jelölés és a táblázatban alkalmazás végrehajtása áthúzódik 2021-re
- X. Osztály folyóirat listájának bevezetéséhez a folyóiratok egybevetése. Áthúzódik 2021-re. 2019-ben az MTMT irányító és tanácsadó testületei folytatták munkájukat.

Az év a folyamatos szoftverjavítások és -fejlesztések jegyében telt, összességében 2 verzióváltás történt: v2.2.16 (2020.02.28.) és v2.2.17 (2020.12.17.). Kisebb javítócsomagok élesítése pedig 67 alkalommal történt.

A kiemelt fejlesztések a finanszírozás kézhezvétele és az egyeztetések után csak júniusban kezdődtek meg, ezért a bonyolultabb fejlesztések tesztelése és bevezetése áthúzódott 2021-re. 2020 végén két jelentős fejlesztés lépett életbe: az említések (többes hivatkozások) idézőjelkapcsolatoktól független rekordba áthelyezése és az ORCID szerző azonosító ORCID.org portálon keresztüli hiteles bevitelének biztosítására.

A szoftverleállások legnagyobb része ütemezetten történt. Heti rendszerességgel fordultak elő 5–10 perces, előre bejelentett leállások. Ezek vagy kisebb frissítések, vagy apróbb hibák miatti szerver-újraindítások voltak. Váratlan, előre nem bejelentett „incidens” 7 alkalommal történt, ami hosszabb leállást, hibakeresést, majd a javításokat követően újraindítást igényelt. Ebből két alkalom hálózati, 5 alkalom az MTMT2 rendszer hibájára volt visszavezethető.

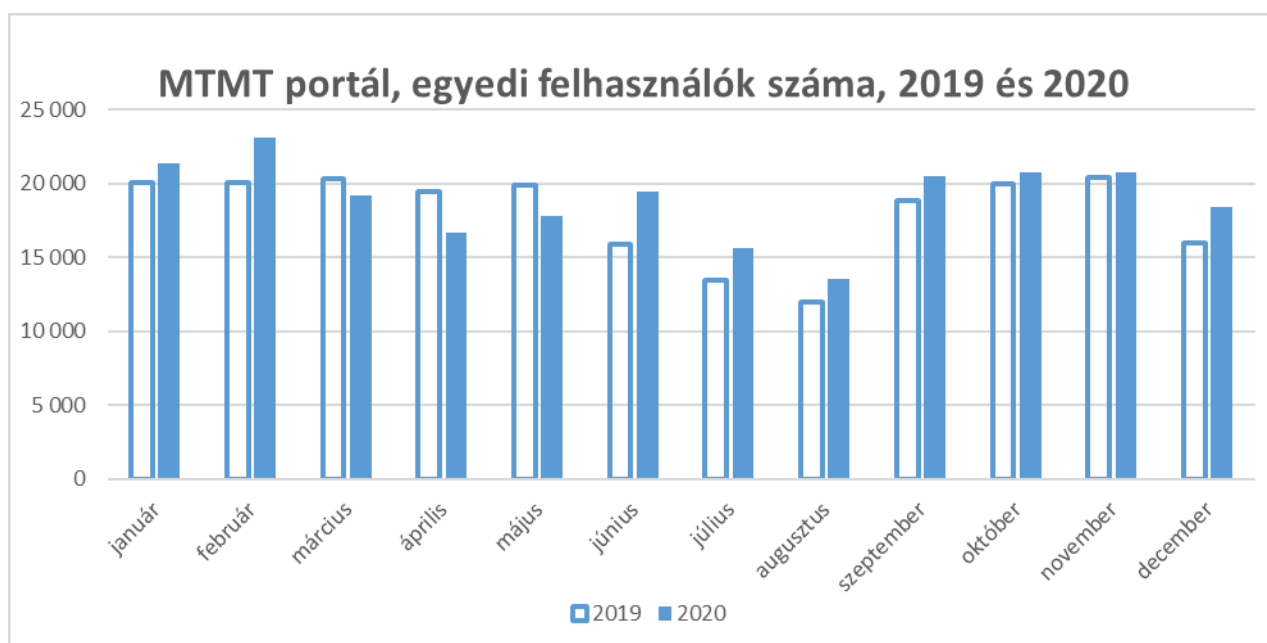
A hardver infrastruktúra bővítése és finomhangolása folytatódott.

Novemberben megindult a FrontEndArt cég által végzett, az MTMT átadás előtti teszteléséhez hasonló szoftver kód-minőségi és biztonsági tesztek futtatása, és az eredmények kiértékelése után a SZTAKI elvégezte a feltárt kritikus hibák kijavítását.

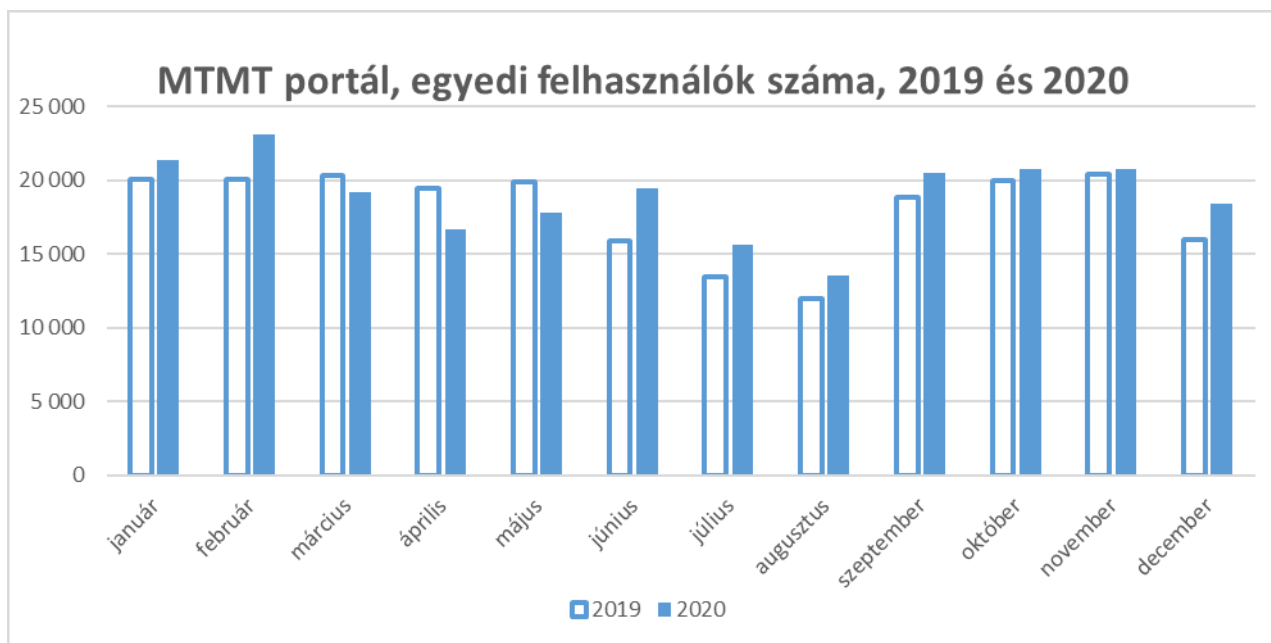
MTMT adatbázis statisztika (2020.01.01. – 2020.12.31.)

	2019	2020
Szerzők		
Összes szerző	63 139	67 219
Nyilvános szerzők	53 237	58 146
Közleménnyel rendelkező	52 510	56 363
Adminisztrátorok		
Összes adminisztrátor	3 320	3 485
Aktív adminisztrátor	1 751	1 787
Közlemények		
Összes közlemény	1 978 099	2 097 716
Folyóiratcikk	911 770	970 513
Könyvrészlet	431 038	461 430
Könyv	195 206	201 558
Egyéb konferenciaközlemény	124 180	127 505
Egyéb konferenciakötet	72 717	72 442

	2019	2020
Oltalmi formák	6 820	7 010
Disszertáció	20 668	22 718
Egyéb	174 786	186 259
Alkotás	40 335	47 500
Kutatási adat	578	780
Idézések		
Összes idézés kapcsolat	7 208 453	8 225 132
Független	5 881 975	6 736 590
Függő	1 243 834	1 437 831
Nem vizsgált	82 644	50 711
Teljes tudományos közlemények		
Közlemények száma	1 224 780	1 290 895
Független idéző kapcsolatok	5 823 626	6 503 652
Függő idéző kapcsolatok	1 230 766	1 400 123
Teljes tudományos művek aránya az összesből	61,92%	61.54%

MTMT Portál statisztika - 2020¹

¹ Az MTMT portál használati statisztikái a Google Analytics programmal készültek.

6.2 ELEKTRONIKUS INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS (EISZ) NEMZETI PROGRAM

Előzmények

A 2001 óta működő EISZ Nemzeti Program a 1079/2012. (III.28.) kormányhatározat alapján 2012 januárjától az MTA Könyvtár és Információs Központon keresztül biztosítja az előfizetői kör tagjai számára a hozzáférést elektronikus tudományos tartalmakhoz nemzeti licenz vásárlásával. Az EISZ kínálatában 68 szakirodalmi adatbázis érhető el. Tartalmát tekintve az átfogó, minden tudományterületre kiterjedő, interdiszciplináris adatbázisok mellett különféle szakadatbázisok is elérhetőek a rendszerben.

A program stratégiai céljai:

- széleskörű kutatástámogató szolgáltatás biztosítása, amely az elektronikus tudományos tartalomhoz való hozzáférés mellett az open access publikálás lehetőségét is kínálja a hazai kutatási és felsőoktatási szféra számára a hazai innováció támogatása és a magyar tudományos eredmények nemzetközi láthatóságának erősítése érdekében,
- részvétel Magyarország kormánya nemzetstratégiai céljainak megvalósításában azzal, hogy az EISZ a határon túli magyar fenntartású tudományos műhelyek számára is biztosítja az információellátás szolgáltatási profiljába eső részét,
- részvétel a magyar tudománystratégiai elvek megvalósításában, amennyiben valamennyi tudományterület valamennyi intézményének szolgáltatja a bármilyen nyelvű tudományos tartalmakat.

A program eredményeként a hazai szakkönyvtári hálózat folyamatos hozzáférést biztosít a kutatói közösség számára a kurrens tudományos tartalmakhoz. A teljes szövegű adatbázisok mellett a bibliográfiai és hivatkozáskereső adatbázisok segítik a szakirodalmi áttekintéseket és lehetőséget biztosítanak az intézmények tudományos működésének összehasonlítására.

A projekt tervezett befejezési dátuma: Folyamatosan működő projekt

A projekt azonosító száma: 2020-2.1.1-ED-2020--00010; 2020-2.1.1-ED-2020--00024

Hatályba lépés: 2020. május 15.

Az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program (EISZ) költségvetésének forrásai

Központi forrás és céltámogatások

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) a 2019. évi LXXI. törvény Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről 9§ (3) alapján pályázati úton 2020-ban 1950 millió forintot biztosított éves elszámolási rendszerű pályázati támogatás keretében az országos elektronikus információszolgáltatás

támogatására. A pályázati forrás a Programtanács által megszavazott beszerzési és költségvetési tervben meghatározottak alapján került felhasználásra.

2020. év költségvetését 330,- Ft/euró árfolyamon számolta ki az EISZ Titkárság, a devizaárfolyam nem várt mértékű emelkedést mutatott az év során, 2020. január 1-jei 329,- Ft/euró árfolyamról, a koronavírus-járvány okozta gazdasági tényezőknek köszönhetően októberre már 360,- Ft/euró árfolyam volt érvényben.

Az MTA KIK júniusban kérvénnyel fordult az NKFIH felé, miután kiszámolta az árfolyamveszteség mértékét, mely messze meghaladta a könyvtár rendelkezésére álló pénzügyi keretet. Az NKFIH, felismerve a helyzet súlyosságát, az EISZ Nemzeti Program megsegítésére rendkívüli pályázati céltámogatással 295,146 millió forintot biztosított az MTA KIK részére. Ezzel a gyorssegéllyel a finanszírozóhatóság megmentette az MTA KIK-et, mint az EISZ Nemzeti Program lebonyolítóját, a pénzügyi összeomlástól.

Az ELKH tagintézmények önrészfizetési támogatását az ELKH Titkárság közvetlenül az MTA KIK-nek utalta, mely összesen 127 millió forint volt.

Az EISZ Határon túli projektet 55 millió forint céltámogatással finanszírozta az NKFIH, melynek eredményeként 34 határon túli intézményt fért hozzá a magyar tartalmakat biztosító adatbázisokhoz.

Az NKFIH az EISZ Nemzeti Program számára 143 884 145,- Ft céltámogatást kapott az OA publikálás átfordítására, valamint önrészhiány finanszírozására. Az önrész-finanszírozási probléma több intézménynél fellépett az év végén, és ez érintette volna a 2021. évi beszerzést is.

Tagintézményi hozzájárulások

A tagintézményektől befolyó önrészből a 3219,256 millió forint folyt be a program finanszírozására.

A tagintézmények és az MTA KIK közötti keretmegállapodás alapján a tagintézmények éves előfizetésük 1%-át vagy legalább 5000,- Ft/év rendszerhasználati díjat fizetnek az EISZ Nemzeti Program működtetési költségeire.

Az ITM Felsőoktatási Államtitkársága 343,396 millió forintot biztosított 33 egyetemnek a 2020. évi árfolyamveszteség finanszírozására, melyet az intézmények árfolyamkülönbözet jóváírására fizettek be az EISZ Nemzeti Programba. A programban résztvevő többi intézménynek pedig 2020 decemberében, az összes számla kifizetését követően, számláztuk ki az önrészarányok utáni árfolyamveszteséget (37,446 millió forint).

Az EISZ Programtanács és ülései

A Programtanács a tagintézmények érdekképviselői és döntéselőkészítő testülete.

2020. évben a koronavírus-járvány okozta lezárások miatt tavasszal és nyáron nem tudott ülésezni, szeptember 10-én és november 25-én az ülések részben távoli részvétellel zajlottak.

Az EISZ Programtanács ügyrendjét november 25-én módosította a PT tagok változása miatt.

Intézménycsoportok	Intézményszám	PT létszám	PT tagok
A Programtanács elnöke			Monok István főigazgató, MTA KIK
Felsőoktatási intézmények	56	10	Kulcsár Szabó Ernőné Gombos Annamária főigazgató, ELTE Karácsony Gyöngyi főigazgató, DE Nagy Gyula SZTE Marton József Ernő főigazgató, BME OMIKK Nagy Zsuzsanna elnök, EKK Szeberényi Gábor főigazgató, PTE Szluka Péter igazgató, SE Tamási Balázs igazgató, OR-ZSE
Magyar Rektori Konferencia			Gelencsér András alelnök
Kancellárok képviselőiben			Ormándi Gabriella kancellár, ÓE
ELKH kutatóintézetei	16	2	Balogh Balázs főigazgató-helyettes, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Lévai Péter főigazgató, MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont
Nonprofit kutatóintézetek	16	2	Kis Máté igazgatóhelyettes, NAIK Zimányiné Horváth Vera tudományos titkár, ELI-HU
Egészségügyi intézmények	27	2	Izbéki Ferenc főorvos, Fejér Megyei Szent György Kórház Takácsi-Nagy Zoltán főigazgató- helyettes, Országos Onkológiai Intézet

Intézménycsoportok	Intézményszám	PT létszám	PT tagok
Közgyűjtemények	104	1	Kiss Gábor igazgató, Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár
Országos szakkönyvtárak, szakkönyvtárak	14	1	Rózsa Dávid főigazgató, KSH Könyvtár (2020. márciustól az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója)
Államigazgatási intézmények	8	1	Tóthné Csáki Katalin könyvtárvezető, NÉBIH
NKFIH		1	Szabó István innovációs és általános elnökhelyettes
ITM, Felsőoktatási Intézményirányítási és Finanszírozási Főosztály		1	Dormány Dániel főosztályvezető
MTA Titkárság		1	Véber János szakreferens, MTA Titkárság Határon Túli Magyarok Titkársága
MTA KIK		1	Gaálné Kalydy Dóra általános főigazgató-helyettes, EISZ Titkárság

2020. szeptember 10.

Az EISZ Titkárság átalakulása kapcsán az MTA KIK főigazgatója, a Programtanács elnöke bemutatta a szeptembertől munkába álló új EISZ Igazgatósági munkatársakat, az EISZ Igazgatóság vezetését Gaálné Kalydy Dóra általános főigazgató-helyettes vette át.

A PT elnökének felterjesztése alapján szavazati jogot kapott az NKFIH, mint a finanszírozó hatóság és az ITM Felsőoktatási Intézményirányítási és Finanszírozási Főosztály képviselője.

A Programtanács tagjai vita után, az EISZ Igazgatóság által előkészített költségvetési tervektől eltérően, az ülésen kialakított támogatási arányokkal elfogadta a 2021. évi beszerzési és költségvetési tervet.

A Compass+ adatbázist bemutatták a képviselőknek.

2020. november 25.

A Programtanács elnöke bemutatta a két új tagot, az ELTE Egyetemi Könyvtár és a SZTE Klebelsberg Könyvtár képviselőjét. Megvitatásra került a többéves szerződésekből kilépő intézmények

önrészhiányának a kérdése, az EISZ Igazgatóság javaslatát, a többéves szerződések publikációs kvótájának emelését az előfizetés díjából való finanszírozását, a képviselők elfogadták.

Az EISZ Igazgatóság beszámolt a 2020. évi költségvetésről, az ülésen az EISZ Igazgatóság által előkészített, a valós megrendelések alapján kiszámított önrészeket tartalmazó 2021. évi költségvetést a Programtanács 14:3 arányban elfogadta.

Az EISZ Igazgatóság beszámolt a 2020. évi Határon túli projekt lezárásáról.

Októbertől havi rendszerességgel tájékoztató hírlevelet küldünk a Programtanács tagjainak az adott hónapban végzett munkánkról és eseményekről.

A 2020. évben beszerzett elektronikus tartalmak

Kiemelt adatbázisok	EISZ támogatás %	Intézményi önrész %
Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomag	25%	75%
Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomag OA publikálási költségek	100%	0%
Arcanum Digitális Tudománytár	100%	0%
Cambridge University Press Journals	25%	75%
Clarivate Analytics – Web of Science + Citation Connection, backfiles	50%	50%
Elsevier – ClinicalKey	25%	75%
Elsevier – ScienceDirect	50%	50%
De Gruyter Journals	25%	75%
IOPScience extra	25%	75%
Oxford University Press Journals	25%	75%
Royal Society of Chemistry	25%	75%
Springer Nature	50%	50%
Taylor and Francis Online	25%	75%
UpToDate	25%	75%
USC SOÁ VHA	100%	0%
Wiley	25%	75%

Pénzügyi támogatásban részesülő adatbázisok	EISZ támogatás %	Intézményi önrész %
ACM Digital Library	25%	75%
Akadémiai Kiadó MeRSZ	25%	75%
Akadémiai Kiadó Szótárai	25%	75%
American Chemical Society Journals	10%	90%
ATLA Religion Database with ATLASerials	10%	90%
Attraktor Kiadó	25%	75%
BMJ	10%	90%
Brill Journals	25%	75%
CAB Abstracts	10%	90%
Clarivate Analytics – InCites	10%	90%
Clarivate Analytics – JHCD	10%	90%
Digital Science – Dimensions	10%	90%
EBSCO – Academic Search Complete	25%	75%
EBSCO – Academic Search Ultimate	10%	90%
EBSCO – Business Source Premier	10%	90%
EBSCO – Legal Source	10%	90%
Econlit Index With Full Text Package	10%	90%
Emerald	10%	90%
EMIS	10%	90%
FSTA	10%	90%
Gale	10%	90%
Gondolat Kiadó	25%	75%
iEEE	10%	90%
JSTOR	25%	75%
Karger	10%	90%
Kortárs Kiadó	25%	75%
Kossuth Kiadó	25%	75%
Kronosz Kiadó	25%	75%
L'Harmattan Digitális Adatbázis	25%	75%
LWW	10%	90%
MathSciNet	10%	90%

Pénzügyi támogatásban részesülő adatbázisok	EISZ támogatás %	Intézményi önrész %
Mentor Könyvek Kiadó	25%	75%
Napvilág Kiadó	25%	75%
Osiris Kiadó	25%	75%
Oxford Art Online	10%	90%
Oxford Music Online	10%	90%
PNAS	10%	90%
Project MUSE	10%	90%
ProQuest – Alexander Street	10%	90%
ProQuest Central	25%	75%
ProQuest Dissertation and Theses	10%	90%
ProQuest – One Academic	10%	90%
ProQuest SciTech Collection	10%	90%
PsycARTICLES	10%	90%
SAGE	10%	90%
Science Magazine	25%	75%
SciFinder	10%	90%
Statista	10%	90%
Szaktudás Kiadó	25%	75%
Tinta Könyvkiadó	25%	75%
Typotex	25%	75%

Pénzügyi támogatásban nem részesülő adatbázisok	EISZ támogatás %	Intézményi önrész %
American Institute of Physics Journals	0%	100%
American Physical Society Journals	0%	100%
Annual Reviews	0%	100%
Bentham Science	0%	100%
BioOne Complete	0%	100%
Brill adatbázisok	0%	100%
CEIC	0%	100%
CNKI	0%	100%
De Gruyter adatbázisok	0%	100%

Pénzügyi támogatásban nem részesülő adatbázisok	EISZ támogatás %	Intézményi önrész %
EBSCO – Art and Architecture Source	0%	100%
EBSCO – Education Source	0%	100%
EBSCO – INSPEC	0%	100%
EBSCO – MLA International Bibliography with Full Text	0%	100%
Elsevier – Scopus	0%	100%
Elsevier – SciVal	0%	100%
JAMA	0%	100%
L'Harmattan – Harmathéque.com	0%	100%
L'Harmattan – L'Harmattan Video	0%	100%
L'Harmattan – Opsis TV	0%	100%
LexisNexis Academic	0%	100%
ProQuest – Primary Sources	0%	100%
Royal Society	0%	100%
Thieme	0%	100%
World Politics Review	0%	100%

A tagintézmények köre

2020. évben 158 intézménnyel kötött éves szerződést az MTA KIK elektronikus információszolgáltatásra. A tavalyi évhez képesti 47%-os visszaesést az Arcanum Digitális Tudománytár adatbázis portfóliójából való törlése okozta, ezzel a közkönyvtárak 65% nem rendelt meg semmilyen tartalmat, de a múzeumok száma is 56%-kal csökkent.

Szakmai tevékenység

A 2020. évet nagy mértékben meghatározta a koronavírus-járvány miatti lezárás. Március közepétől júliusig, majd szeptembertől év végéig nem tudott semmilyen személyes megjelenéssel járó rendezvényt, felhasználóképzést tartani az EISZ Igazgatóság. Az éves feladatok ettől függetlenül zökkenőmentesen zajlottak.

A 2021. évi adatbázis előfizetések előkészítése márciusban kezdődött, az EISZ Nemzeti Programban résztvevő tagintézmények igényfelmérő ívet kaptak, amelyet egy hónapon belül kellett visszaküldeniük kitöltve. A nyomtatvány tartalmazta mindazon elektronikus tudományos adatbázisok listáját, amelynek szolgáltatói konzorciumi ajánlatot kívántak adni. A tagintézmények az igényfelmérőn jelezheték az arra

rögzített részen, hogy az igényfelmérőn nem szereplő tartalom mellett, mely egyéb tartalmat javasolják beszerzésre. Tavasszal az EISZ Igazgatóság összesítette és feldolgozta az igényfelmérés eredményeit, majd indikatív árajánlat benyújtására hívta fel a szolgáltatókat.

A nyár folyamán egyetlen felhasználóképzést tudott tartani az EISZ Igazgatóság, augusztus 10–11-én a Compass+ fejlesztés éles tesztelése folyt azoknak az egyetemi és kutatóintézeti kollégáknak bevonásával, akik a korábbi bemutatókon már elkezdtek ismerkedni ezzel az új, interaktív könyvtári döntéstámogató rendszerrel.

A közalkalmazotti jogállás munkaviszonnyá alakulásának következtében az EISZ Igazgatóság 4 munkatársa nem fogadta el a könyvtár vezetősége által tett ajánlatot, az EISZ igazgatója pedig október 31-i hatállyal beadta felmondását. Szeptember 7-től az EISZ Igazgatóság munkatársai megkezdték a munkafolyamatok átadás-átvételét.

Az igényfelmérés eredményei és a szolgáltatók által benyújtott indikatív ajánlatok alapján, valamint a rendelkezésre álló költségvetési keretösszeg figyelembe vételével az EISZ Igazgatóság elkészítette a következő évre vonatkozó beszerzési és költségvetési tervnek két eltérő változatát, azonban a szeptember 10-i Programtanácsi ülésen a képviselők ezektől eltérő támogatási arányt szavaztak meg.

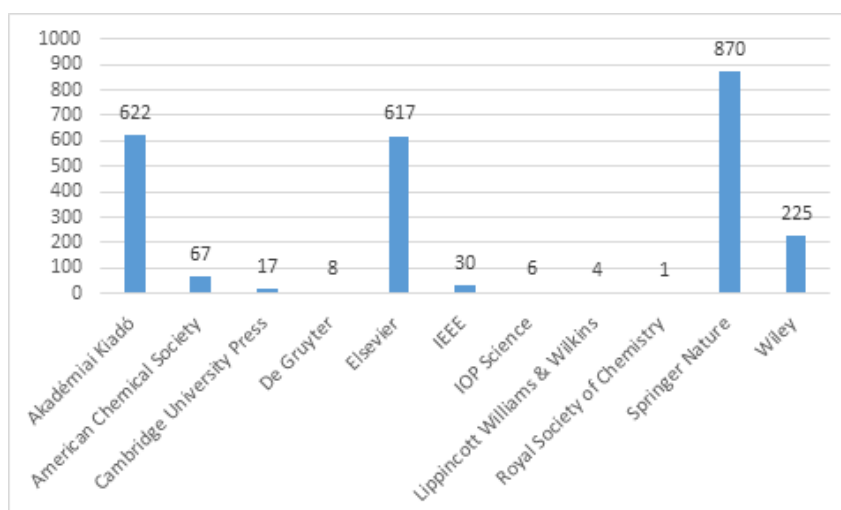
Szeptember folyamán elkészítettük az önrékszámításokat és az intézményenként megrendelő nyilatkozatokat, melyeket 2020. október 31-ig kellett visszaküldeni a tagintézményeknek. Számos intézmény késve küldte vissza a megrendelő nyilatkozatot, ennek megfelelően november 25-én online tartottuk meg a Programtanács ülését, melyen a végleges beszerzési és költségvetési tervet elfogadta a Programtanács.

A Határon túli projektet október 31-én zártuk, 34 határon túli intézmény fért hozzá 8200 a magyar szolgáltatók által biztosított magyar nyelvű elektronikus könyvhöz. A projekt lezárásaként megjelent a *Tudomány határok nélkül* című kötet (<https://doi.org/10.36820/tudomany.2020>)

December folyamán utólagos ártárgyalásokat folytattunk, a több éves szerződések módosítását előkészítettük.

A több éves szerződésekből kilépő tagintézmények képezte önrész hiány 143 millió forint volt, melyet az ártárgyalásoknál igyekeztünk nyílt hozzáférésű publikálás költségeire átfordítani, ezt céltámogatásként pályázati elszámolással finanszírozta az NKFIH.

Az év során kötött szolgáltatói szerződésekből 11 szolgáltatóval átmeneti szerződést kötött az MTA KIK, ennek alapján a publikációs díjakra a konzorciumban résztvevő tagintézményeknek nem kellett külön költeni. A számításaink szerint ez 1500 millió forint megtakarítást jelentett a tagintézményeknél. A 2020. év során az EISZ konzorciumok read and publish szerződéseinek köszönhetően 2467 nyílt hozzáférésű magyar tudományos közlemény jelent meg.

2020. évi OA publikált cikkek kiadónkénti megoszlása

A Compass+ szoftver fejlesztési időszaka lezárult decemberben, az elkövetkezendő időszakban az adatfeltöltés lesz a az EISZ intézményi koordinátorok feladata.

Az EISZ honlap és Facebook üzemeltetése, hírekkel való feltöltése folyamatos, az intézményi képviselőket igyekszünk minél körültekintőbben tájékoztatni az EISZ Igazgatóság munkájáról és az elektronikus adatbázisokhoz való hozzáférésről.

Az MTA KIK vezetősége folyamatos kapcsolatot tart fenn a finanszírozó hatósággal, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatallal és a Magyar Tudományos Akadémia vezetőségével.